Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím: Művészek az Opera ellen

Forrás: Pesti Napló

Byp. (Hely) | 1920 X/14 (Idő) | (Köt. v. füz.) | (Olda

Osztályozás

Tárgy 792

Hely Opera

Idő 1920

Személy

Művészek az Opera ellen

A munkaügyi bíróság jogtalannak mondta ki az Opera felmondását

(Saját tudósitónktól.) Mult év szeptemberében, a román megszállás idején, Budapest huszonhárom szinháza közül egyedül az Operaház igazgatósága határozta el, hogy valamennyi művészével kötött szerződését tizennégy napra felmondja és a tagokat elbocsátja. 1919 szeptember 1-én az Operaház tagjai kivétel nélkül levelet kaptak ifj. *Ábrányi* Emil igazgatótól, amelyben a szerződésnek arra a szakaszára való hivatkozással, hogy háboru, politikai zavarok és a közjólétet fenyegető események bekövetkezésekor a szerződés tizennégy napi felmondással megszüntethető, tudomásukra adta a felmondást. A tagok tulnyomó többsége azonban a felmondólevéllel egyidejüleg meghivót is kapott és ebben *Ábrányi* igazgató közölte, hogy ujabb szerződtetésük érdekében tárgyalni kiván. A művészek körében nagy elkeseredést szült a felmondás, amelyet jogtalannak tartottak és hangoztatták, hogy a szerződésnek háborus szakaszát ürügyül használja fel az igazgatóság a neki nem tetszö tagok elbocsájtására. Előbb megkisérelték a békés elintézést, az Operaház azonban nem volt hajlandó visszavenni őket, ugy hogy perre került a sor. A pereknek jelentékeny része még ma is folyamatban van. A munkaügyi biróság azonban több pert letárgyalt már. A járásbiróság mint munkaügyi biróság eleinte jogtalannak mondotta ki a felmondást és megitélte az elbocsájtott művészek követelését, de a budapesti törvényszék felebbviteli tanácsa más álláspontot volt és elutasitotta az operaházi tagok keresetét, azzal a megokolással, hogy a tagokkal kötött szerződések háboru és más, a közjólétet fenyegető események bekövetkezése esetén feltétlen jogot biztositanak az igazgatóságnak a tizennégy napi felmondásra, ezt a jogot tehát nem lehet az Operaház hátrányára mérlegelni.

Az operaházi pereknek ebben a stádiumában került szerdán felebbviteli döntésre *Serák* Mártha magánénekesnőnek, *Budai* Izsó baritonistának és *Szabó* Etelka ballettagnak az ügye. A felebbviteli tanács elnöke dr. *Székely* Miklós táblabiró volt, az ülnöki tisztséget a szinigazgatók részéről *Beöthy* László, a szinészek részéről pedig *Vágó* Béla töltötte be. Az Operaház müvészeit dr. *Hajdu* Marcel, az Operaházat pedig dr. *Hets* Béla képviselte. A tárgyaláson dr. *Hets* Béla az elutasitó itéletek fentartása mellett érvelt. Kifejtette, hogy azok a politikai zavarok és a közjólétet fenyegető események, amelyek az Operaháznak a tizennégy napi felmondás jogát biztositják, a megszállás tényével bekövetkeztek és igy a felmondás jogos volt. Kiemelte még, hogy *az Operaházat felmondásának gyakorlásában jól felfogott gazdasági érdeke is vezette, mert a megváltozott események bekövetkezése miatt a felmondott tagokkal anyagi erejének veszélyeztetése nélkül nem tarthatta volna fenn a szerződést.*

Dr. *Hajdu* Marcel, a művészek jogi képviselője rámutatott arra, hogy háboru vagy más, a közjólétet fenyegető események bekövetkezése esetére valamennyi szinház fentartotta magának a 14 napi felmondáshoz való jogát. A román megszállás alatt mégis egyedül az Operaház bocsátotta el tagjainak egy részét a megváltozott viszonyokra és gazdasági okokra való hivatkozással. Nyilvánvaló tehát, hogy a felmondási jog gyakorlása csak ürügy volt, hogy az Operaház igazgatósága a neki nem tetszö tagoktól megszabadulhasson, mert hiszen valamennyi szinház a megváltozott viszonyok ellenére is fentartotta üzemét, az Operaház pedig ezenfelül még lényegesen emelte a helyárakat, az elbocsájtottak helyett számos uj tagot szerződtetett, ugy hogy emiatt 1919-ben több kiadása volt az Operaháznak, mint az előző években. Kétségbe vonta éppen ezért a felmondás jóhiszeműségét, amelyet szerinte jogszerüen csak akkor lehetett volna gyakorolni, *ha a megváltozott események az Operaház üzemének megszüntetésével tétlenségre kényszeritették volna.*

A törvényszék felebbviteli tanácsa, amelyben ezuttal ültek először müvészi szakülnökök, közel egy órás tanácskozás után meghozta az eddigi döntésekkel ellenkező itéletet és *mindhárom müvész perében marasztalta az Operaházat a felmondási időre járó követelés megfizetésére.* Az itélet indokolása kimondta, hogy nem a szerződés szószerinti értelmezése, hanem a szerződő felek *akarata* az ügydöntő. Már pedig az operaházi szerződéseknek a felmondásokra vonatkozó kikötése *jóhiszemü értelmezés* szerint csak az lehet, hogy a felmondási jog előre nem látható események és a müködés teljes szünetelése esetén gyakorolható. Kiemelte még a biróság azt is, hogy az Operaház semmiféle adattal sem igazolta, hogy a tagok elbocsájtása veszélyeztetettnek mondott gazdasági helyzetében megtakaritást vagy egyéb előnyöket jelentett volna. A törvényszék itélete jogerös.